

Asignácia dane právnických osôb



Prípadové štúdie použitia a efektívnosti

© Nadácia Pontis

Bratislava 2014

Autori: Pavel Hrica, Ľubica Lukáčová, Norbert Maur,
Juraj Récky, Juraj Ondrejčík, Monika Smolová, Soňa Borovská
Foto: archív Nadácie Pontis a podporených organizácií

2 % dane firiem majú obrovský prínos pre ľudí i spoločnosť

Zatiaľ čo 2 % dane jednotlivcov majú na Slovensku širokospektrálnu podporu a dobrovoľníci dokonca môžu poukázať až 3 % dane, asignácia dane firmami pravidelne čelí kritike. Vyčíta sa jej, že firmy si z nej robia reklamu, využívajú ju na biznisové ciele, budujú si z nej vlastné nadácie a vďaka využívaniu 2 % nemusia dávať vlastné dary.

Štát dal právo i pravidlá

Jednotlivci, ale i firmy môžu na Slovensku usmerniť využitie malej časti svojich daní v prospech verejno-prospešných tém, ktoré považujú za najdôležitejšie. Štát im dal možnosť, aby sami mohli rozhodnúť, na čo budú využité 2 % z peňazí, ktoré mu vďaka vlastnej snahe a ekonomickej aktivite odvádzajú. Aby toto právo nemohli zneužívať, zákon im stanovuje mantinely: vymedzené okruhy účelu použitia, vymedzený zoznam registrovaných a overených prijímateľov, možnú dobu čerpania i povinnosť zverejňovania použitia v obchodnom vestníku. Ministerstvo financií prostredníctvom svojich kontrol sleduje dodržiavanie využívania asignácie dane a má potrebné páky na udeľovanie sankcií pri porušení pravidiel. Akýkoľvek zákon môže byť porušený a i dobrý systém môže byť zneužitý. Je možné, že by sa našli subjekty, ktoré 2 % nepoužili v súlade s ich verejno-prospešným účelom. Preto ich treba kontrolovať, odhaľovať a sankcionovať. Netreba hneď nabúrať celý systém, ktorý je u nás hlavnou formou podpory verejno-prospešných aktivít. V prehľadoch obchodného vestníka možno vystopovať i prípady nie správneho použitia asignácie dane, no absolútna väčšina týchto prostriedkov ide na potrebný a odôvodnený účel.

Firemné nadácie

Je faktom, že asignácia dane motivovala najmä veľké firmy, aby si vytvorili vlastnú firemnú nadáciu alebo zriadili v existujúcej nadácii svoj nadačný fond. Firma tak môže svoj podiel dane venovať svojej firemnej nadácii či fondu. Aj keď to býva niekedy predmetom kritiky, ako ukážeme, z hľadiska účelného využitia asignácie dane je to to najlepšie, čo sa mohlo stať.

Väčšia kontrola použitia podielu dane

V prvom rade: 2 % dane si firemná nadácia alebo nadačný fond nemôžu vyčerpať len tak pre seba, ale musia ich použiť na verejno-prospešné účely v súlade so zákonom. V drvivej väčšine prípadov tieto prostriedky posúvajú ďalej formou grantov iným dobročinným organizáciám. Ako prví prijímatelia podielu dane však firemné nadácie stále zodpovedajú za dodržanie účelu použitia. Ak by bol v použití týchto prostriedkov objavený problém, sami by museli znášať dôsledky a platiť pokuty. Preto podporené projekty aktívne kontrolujú, od prijímateľov vyžadujú reporty o čerpaní i kópie ich dokladov. Oproti bežnému asignovaniu tak v prípade čerpania cez firemnú nadáciu alebo nadačný fond prebieha ďalšia úroveň kontroly finálnych prijímateľov a tlak na efektívne a správne čerpanie.

Kvalitnejší výber prijímateľov

Výber grantov, ktoré firemná nadácia alebo nadačný fond podporia, býva väčšinou realizovaný cez grantové programy: nadácia vyhlási výzvu vo vybranej téme a žiadatelia predkladajú svoje projekty. Hodnotiace komisie, do ktorých obvykle bývajú zapojení experti na dané témy, následne posudzujú jednotlivé žiadosti a vyberajú na základe zvolených kritérií tie najlepšie z nich. Oproti bežnému asignovaniu dane, kedy niekto sám vyberie finálneho prijímateľa, sa tak v prípade čerpania cez firemnú nadáciu alebo nadačný fond zvyšuje kvalita a efektívnosť podpory na základe súťaže a širšieho odborného posudzovania.

Vyššia transparentnosť

Zo všetkých právnych foriem neziskových organizácií sú na nadácie kladené najvyššie nároky a povinnosti v oblasti transparentnosti. Akékoľvek použitie prostriedkov musí schváliť viacčlenná správna rada a skontrolovať ho dozorná rada. Každá nadácia – vrátane firemných - musí zverejniť svoju výročnú správu. Každá nadácia musí získať oficiálny audit od akreditovaného audítora. Ak teda asignácia dane „preteká“ cez firemnú nadáciu alebo firemný nadačný fond v inej nadácii, jej použitie je veľmi dobre kontrolovateľné. Bežný prijímateľ podielu dane musí zverejniť čerpanie

len v obchodnom vestníku. Aktivity firemnej nadácie však možno kontrolovať i prostredníctvom jej webstránok, povinných výročných správ a výrokov audítorov.

Obozretnejšie používanie

Firemná nadácia či nadačný fond obvykle nesú meno firmy, ktorá ich zriadila. Renomované firmy si nemôžu dovoliť poškodiť svoju reputáciu prípadnými zlyhaniami pri svojich nadačných aktivitách. Ak by sa prevalilo na verejnosť, že známa firma zneužíva 2 % dane, mohlo by to poškodiť imidž tejto spoločnosti. Firemné nadácie sú preto pod ďalším tlakom a obozretne používajú prijatý podiel dane.

Navýšenie asignácie darmi

Súčasný model asignácie dane povzbudzuje právnické osoby, aby samé rozvíjali darcovstvo a venovali vlastné prostriedky na verejno-prospešný účel. Ak venujú dary zo svojho zisku vo výške 0,5 % dane, môžu asignovať o ďalších 0,5 % dane viac. V tomto modeli chýba priama ekonomická motivácia (napr. odpísanie darov z daní), a preto zhruba 90 % firiem túto možnosť oficiálne nevyužíva. Je možné i to, že veľa firiem v skutočnosti dalo dary v tejto výške, ale neevidovali si ich v požadovanej forme a neuplatnili si tak možnosť navýšenia asignácie. Pri bližšom pohľade na veľké firmy, ktoré si zriadili i vlastné firemné nadácie alebo nadačné fondy, však vidíme, že práve medzi nimi je veľká časť tých, ktoré vlastné dary venovali a asignáciu dane si tak navýšili z 1,5 % na 2 %. Logicky – ak už firma vytvorila vlastnú firemnú nadáciu alebo nadačný fond, je viac motivovaná, aby tento subjekt, ktorý nesie jej značku, udržala a aby vykonával dobročinnú činnosť. Samotná existencia nadačných aktivít tak prirodzene motivuje firmy aspoň sčasti i reálne dávať.

Navýšenie asignácie dobrovoľníkmi

Firmy sa častokrát snažia prepojiť svoje 2 % dane s angažovanosťou svojich zamestnancov. Stále viac si uvedomujú, že je výhodné mať proaktívnych zamestnancov, ktorí podporujú svoje okolie, pomáhajú tam, kde treba, majú dobré vzťahy s komunitou, vidia zmysel vo svojom živote a žijú s dobrým pocitom. Takíto ľudia prenášajú svoju pozitívnu energiu i na pracovisko, sú oporou svojich tímov, pomáhajú kolegom, riešia problémy a majú silnú sieť kontaktov. Múdre firmy teda podporujú firemné dobrovoľníctvo i preto, že je to prospešné aj pre ich firemnú kultúru. Stále viac firiem realizuje dobrovoľnícke podujatia alebo zamestnanecké programy, v ktorých ich zamestnanci môžu získať podporu pre neziskové organizácie, ktorým vo svojom voľnom čase dobrovoľnícky pomáhajú. Ak sa asignácia dane používa na takéto verejno-prospešné projekty, firemní dobrovoľníci svojím úsilím alebo zručnosťami jej hodnotu ďalej navyšujú.

Menej populárne, ale potrebné témy

Väčšina prostriedkov z asignácie dane jednotlivcov smeruje do obľúbených charitatívnych tém, ako je pomoc chorým deťom, liečenie následkov rakoviny či starostlivosť o opustené zvieratká, ktorých riešenie je nepochybne dôležité. Firemné nadácie sa venujú aj podpore týchto tém, no častokrát majú odvahu svoju pozornosť zamerať i na okrajovejšie a donorsky menej atraktívne oblasti, ktoré trpia nedostatkom zdrojov a vyžadujú si osvietenejších podporovateľov. Z firemných 2 % dane boli alebo sú podporované napríklad i riešenie problému bezdomovectva, náhradné a profesionálne rodičovstvo, resocializácia väzňov, boj proti obchodovaniu s ľuďmi, rozvíjanie komornej hudby, záchrana ľudových tradícií, presadzovanie transparentnosti, špičkové vzdelávanie, rozvoj dobrovoľníctva a ďalšie témy, ktoré sú individuálnymi darcami obvykle obchádzané. Firmy venujú častokrát svoj podiel dane do oblastí, ktorým rozumejú, vďaka čomu dokážu i expertízou vlastných zamestnancov zvýšiť efektívne využitie financií. Známa konzultačná firma napríklad podporuje IT vzdelávanie mladých ľudí a jej zamestnanci sú zároveň ich školiteľmi. Energetické firmy venujú 2 % do environmentálnych riešení, zvyšovania energetickej efektívnosti a pod.

Podpora verejných inštitúcií

Podľa zistení Asociácie firemných nadácií používajú firemné nadácie zhruba 40 % podielu dane v prospech mimovládnych organizácií, no podobný 40 %-ný podiel pripadá i na podporu škôl, obcí a miest, domovov sociálnych

služieb, zdravotníckych zariadení a iných verejných inštitúcií. Zníženie výnosu asignácie dane tak ohrozuje stabilitu a rozvoj inštitúcií priamo spadajúcich pod verejnú správu.

Budúcnosť asignácie dane firmami

Celkový objem financií z asignácie dane právnickými osobami je v súčasnosti zhruba 20-25 miliónov eur. Z hľadiska verejných výdavkov nejde v porovnaní s niektorými inými použitiami o veľkú sumu. Podľa medializovaných informácií prišiel štát pri nástenkovom tendri o 120 miliónov eur, pri emisnej kauze o 47 miliónov eur, súdna pokuta a náklady za zákaz zisku zdravotných poisťovní nás majú stať 25 miliónov eur, pri kauze platinových sietí mal štát prísť o 2 milióny eur, náklady na prípadnú zimnú olympiádu by nás stáli stovky miliónov eur. Aj keď teda v týchto porovnaníh asignácia dane z príjmu firiem neznamena zásadný balík ohrozujúci stabilitu verejných financií, ďalej uvádzané prípadové štúdie jasne potvrdzujú, že jej prínos pre spoločnosť a stotisíce občanov je obrovský. Táto sociálna investícia je ďalej zhodnocovaná navýšením darmi, dobrovoľníckou prácou a osobným presvedčením a nadšením realizátorov. Ak by mal štát platiť dôsledky neriešenia problémov, ktoré sa vďaka asignácii dane firiem riešia, stálo by ho to teda niekoľkonásobne viac.

Napriek tomu, že už dlhobojšie kvôli kríze a ekonomickým vplyvom výnos z asignácie dane firiem klesá, súčasné legislatívne nastavenie ju okrem toho postupne celkovo znižuje z pôvodných 2 % na finálnych 0,5 % po roku 2020. V medziobdobí si firmy môžu vďaka „matchingovému“ mechanizmu navýšovať výšku svojej asignácie o 0,5 %, ak venujú stanovený (stále rastúci, a tým menej motivujúci) objem darov na verejno-prospešné účely z vlastného zisku. Nakoniec má zaniknúť i požadovaný motivačný „matching“.

Kvôli odporu neziskových organizácií, ktoré získavajú kľúčové prostriedky potrebné na svoje aktivity a prežitie priamo z podielu dane firiem alebo prostredníctvom grantov z firemných nadácií a nadačných fondov, predstavitelia štátu v uplynulých rokoch niekoľkokrát múdro ustúpili a vždy o rok odložili ďalšie klesanie % dane. Na jednej strane to pomohlo zachrániť a udržať pri živote množstvo verejno-prospešných iniciatív, na druhej strane táto únavná každoročná hra o prežitie a neistota do poslednej chvíle nepraje stabilnému a predvídateľnému rozvíjaniu dlhodobých potrebných aktivít vo verejnom záujme.

Asignácia dane je u nás hlavnou formou podpory verejno-prospešných aktivít. Ak štát nezmení legislatívu a výnos asignácie dane z príjmu bude ďalej klesať, ohrozí to najviac tých, ktorí sú odkázaní na pomoc druhým. Nastanú problémy, ktoré štát doteraz nemusel riešiť, zrazu bude musieť tieto služby nahradiť. Začne sa objavovať viac chorých ľudí, ktorým nemá kto pomôcť, zvýši sa počet bezdomovcov na uliciach, začne chátrať viac pamiatok, školy budú potrebovať viac peňazí, zaniknú mnohé kultúrne či športové akcie, deti budú mať menej krúžkov, ubudne dobrovoľníkov...

Nádej vzbudzuje ochota predstaviteľov ministerstva financií o týchto dopadoch rokovať.

Pavel Hrica
programový riaditeľ Nadácie Pontis

Energia pre život (pomoc ľuďom bez domova)



Firemné 2 % dane: Nocľaháreň Depaul pre bezdomovcov v Bratislave. Pestovanie zeleniny bezdomovcami v Oáze v Košiciach.

Tematická oblasť: poskytovanie sociálnej pomoci, ochrana a podpora zdravia, podpora vzdelávania

Cieľová skupina: sociálne znevýhodnení, ľudia bez domova, ľudia na pokraji chudoby

Región: bratislavský kraj, košický kraj, celé Slovensko

Investovaná suma z asignácie dane právnických osôb:

2014 ... 120.000 eur

Spoločenský problém

Ľudia, ktorí kvôli rôznym životným situáciám a náročnej ekonomickej situácii prišli o domov a skončili na ulici, sa koncentrujú najmä vo veľkých mestách. Bratislava je prirodzenou spádovou oblasťou pre bezdomovcov z celého Slovenska. Ich oficiálne sčítanie neprebehlo, ale podľa expertov žilo v roku 2013 len v Bratislave **asi 4000 ľudí bez domova, pričom ich počet neustále narastá**. Mesto nezvláda tento dramatický stav riešiť a momentálne je len vo fáze plánovania vybudovanie služieb pre 1860 klientov. Zlá situácia je i v Košiciach a iných väčších slovenských mestách. Úplná absencia lekárskej starostlivosti, nedostatočná osobná hygiena, obmedzená strava a mnoho iných sprievodných nástrah bezdomovectva vedú k úplnému sociálnemu vylúčeniu, strate sociálnych kontaktov, k strate vlastnej sebahodnoty a mnohokrát aj k ohrozeniu života. Počas silnej zimy 2005/2006 umrzlo na slovenských uliciach niekoľko bezdomovcov.

Zrealizované aktivity

Situáciu aspoň sčasti zachraňujú neziskové organizácie, ktoré riešia najkritickejšie problémy: poskytovanie núdzovej nocľahárne, základného jedla, hygieny, ošetrovanie chorých, sociálne poradenstvo, resocializáciu a poskytnutie práce. Nadačný fond Slovenských elektrární v Nadácii Pontis dlhodobo podporuje tieto iniciatívy – z vlastných darov i formou asignácie dane. V roku 2014 podporil z 2 % päť organizácií v hodnote 120-tisíc eur:

Depaul Slovensko: Vďaka podpore vznikne špecializovaná ambulancia pre ľudí bez domova. Mnoho ľudí na ulici trpí zdravotnými problémami, no buď im chýba zdravotné poistenie alebo ich zdravotnícke zariadenia odmietajú ošetriť, prípadne vytvárajú nepríjemný tlak, takže pre človeka z ulice je veľkou traumou návšteva bežnej ambulancie.

Proti prúdu: Projekt pouličného časopisu Nota bene dáva každý mesiac šancu získať dôstojný príjem, sebaúctu a sociálne kontakty spolu 350 ľuďom bez domova v 16 mestách Slovenska. Vďaka podpore vznikne i ilustrovaná kniha o bezdomovectve, ktorá búra predsudky u detí základných škôl.

Oáza - nádej pre nový život n.o.: Vďaka pestovaniu zeleniny a ovocia v skleníkoch rozvíja pracovné návyky 30 najchudobnejších Rómov z Luníka IX a 20 ľudí bez domova žijúcich v Oáze.

Vagus: Rozbehol poskytovanie v Bratislave unikátnych a veľmi potrebných služieb pre ľudí bez domova v dennom centre. Namiesto žobrania a mrznutia na ulici tu získajú základné jedlo, sprchu, oblečenie, ošetrovanie, sociálne poradenstvo, tréningy, zamestnávanie a pod.

Divadlo bez domova: Vytvorilo hereckú komunitu z ľudí bez domova a telesne postihnutých. Herci sú za účinkovanie finančne odmeňovaní, čo prispieva k pracovným návykom a k postupnému začleňovaniu do života.

Nadácia Pontis: zapojila viaceré advokátske kancelárie, ktoré zdarma venujú expertný čas svojich právnikov na pomoc pri systémovom riešení témy bezdomovectva na Slovensku a prípravu moderných legislatívnych návrhov

Výsledky, dopad, prínos projektu pre spoločnosť

Organizácie, ktoré sa dlhodobo a systematicky venujú ľuďom bez domova prispievajú k sociálnej inklúzii ľudí žijúcich na okraji spoločnosti, vytvárajú záchrannú sociálnu sieť, motivujú k zmene vlastného života, zvyšujú sebaúctu a dávajú reálnu možnosť začleniť sa do pracovného života.

- 1124 ľudí bez domova ročne prenocuje v nízkoprahovej nocľahárni sv. Vincenta de Paul
- 200 ľudí bez domova mesačne ošetrovaných v ambulancii Depaul
- služby pre 60 ľudí bez domova denne v dennom nízkoprahovom centre Vagus. Tí, ktorí odídu z Denného nízkoprahového centra budú najedení, čistejší, zdravší, prezlečení v čistom oblečení.
- niekoľko stoviek ľudí ohrozených chudobou získava prácu a základný príjem (napr. predajom časopisu Nota bene, prácou v divadle či pestovaním zeleniny v Oáze)
- scitlivovanie verejnej mienky, mobilizácia ďalších darcov v prospech riešenia, predchádzanie extrémizmu (Nota bene, Divadlo bez domova)

Spoločenská návratnosť investície / asignácie dane

Vďaka asignácii dane môžu byť realizované projekty, ktoré zabezpečujú základné životné potreby ohrozených skupín (teplo, jedlo, hygiena, ošetrovanie, resocializácia) a prevenciu pred prehĺbovaním sociálneho vylúčenia. Prispievajú k zníženiu kriminality, k väčšej spoločenskej spolupatričnosti, k mobilizácii ľudských i ekonomických zdrojov. Sú tak **nepriamo eliminované obrovské náklady, ktoré by bez týchto projektov musel štát vynakladať na riešenie záchrany vyššieho počtu bezdomovcov, zvýšenej kriminality, absencie naplnenia vyšších potrieb a z toho plynúcej životnej apatie týchto ľudí a následného odporu spoločnosti a extrémizmu voči ľuďom na uliciach.**

Príspevok z asignácie dane vo výške **120.000 eur** tvoril základnú investíciu na realizáciu popísaných projektov. Z vlastných darov doteraz podporil Nadačný fond Slovenských elektrární v Nadácii Pontis tému resocializácie ľudí bez domova doteraz vo výške **80.000 eur**. Slovenské elektrárne samotné vybavili v roku 2011 ďalší dar vo výške **70.000 eur** na kompletnú rekonštrukciu nízkoprahovej nocľahárne pre bezdomovcov na Ivánskej ceste. Vďaka asignácii dane a jej navýšeniu formou firemných darov dokážu organizácie venujúce sa ľuďom bez domova mobilizovať ďalších dobrovoľníkov a expertov (napr. právnikov), ktorí sami venujú riešeniu tejto témy prácu v hodnote min. **desiatok tisíc eur**. Ďalšie **navýšenie prichádza vďaka predaju** časopisov, kníh a iných produktov, ktoré tiež pomáhajú vytvárať sociálnu sieť pre ľudí najviac ohrozených chudobou. Všetky tieto zdroje šetrí štát.

Mobilný pedagóg (pomoc nepočujúcim deťom)



Firemné 2 % dane: Stretnutia mobilného pedagóga s rodinou nepočujúceho dieťaťa znižuje problémy v ich integrácii.

Tematická oblasť: poskytovanie sociálnej pomoci, podpora zdravia, podpora vzdelávania

Cieľová skupina: deti do tretieho roka života s poruchami sluchu, ich rodiny

Región: celé Slovensko

Investovaná suma z asignácie dane právnických osôb:

2013: 43.087, 39 eur

2014: 40.000 eur

Spoločenský problém

Na Slovensku sa ročne narodí približne 70 nepočujúcich detí a ďalších viac ako 100 detí s poruchami sluchu. Nepočujúce deti sa rodia v 90 % prípadov počujúcim rodičom. Rodiny, ktorým sa takéto dieťa narodí, sú odkázané na pomoc centier poradenstva, ktorých je však málo. Iná špeciálna podpora sa u nás takýmto rodinám neposkytuje. Zúfalí rodičia obvykle nevedia, ako majú správne dieťaťu pomôcť prekonať jeho hendikep. Nesprávny prístup v kľúčovom období skorého detstva následne vedie k neskoršiemu horšiemu zaradeniu sa nepočujúceho do života a ďalším sprievodným nákladom pre spoločnosť.

Systém práce špecialistov priamo v rodinách detí so sluchovým postihnutím je v zahraničí kľúčovým nástrojom, ako správne podchytiť problém nepočujúcich už v ranom štádiu. Na Slovensku donedávna chýbal. Cieľom programu Mobilný pedagóg, ktorý rozbehol Nadačný fond Telekom v Nadácii Pontis vďaka asignácii dane firiem, je naučiť rodičov rozvíjať schopnosti nepočujúceho dieťaťa v ich domácom prostredí a uľahčiť mu integráciu do sveta počujúcich. **Práve v ranom veku je možné dosiahnuť u nepočujúcich najvýznamnejšiu pozitívnu zmenu a zlepšenie kvality života.** Terénnu prácu (návšteva špecialistov v rodinách, ktoré majú deti s poruchami sluchu) v zahraničí

podporuje aj štát. Na Slovensku to tak nie je. Preto bolo potrebné poskytnúť možnosť rodičom využívať služby špeciálnych mobilných pedagógov priamo v rodinách.

Zrealizované aktivity

Mobilní špeciálni pedagógovia navštevujú rodiny približne 2-krát do mesiaca priamo v domácom prostredí. Návšteva v rodine trvá približne 1,5 až 2 hodiny. V tomto čase sa pedagóg venuje dieťaťu aj rodičom. Formou hry rozvíja sluchové, komunikačné, motorické a intelektuálne zručnosti dieťaťa. Zároveň pracuje s rodičmi a zdieľa s nimi potrebné informácie. Cieľom je, aby po určitom čase rodina fungovala správne aj bez podpory odborníka.

Pedagóg pri návšteve rodiny využíva pracovné pomôcky, ktoré sú dostupné v domácnosti a ktoré môžu ďalej používať aj rodičia. Pozitívom špeciálneho pedagóga sú tiež čas a peniaze. Rodičia s viacerými deťmi si len ťažko dokážu vytvoriť podmienky na pravidelné dochádzanie do najbližšej poradne, ktorá sa spravidla nachádza vo väčších mestách.

Rodiny so sluchovo postihnutými deťmi navštevuje 11 mobilných pedagogičiek z Bratislavy, Pezinka, Popradu, Lučenca, Žiliny, Vrútok, Liptovskej Sielnice a z Prešova. Medzi nimi je aj logopedička a psychologička. Cestovné a mzdové náklady im uhrádza Nadácia Pontis z Nadačného fondu Telekom. Pre rodiny je tak služba bezplatná.

V roku 2013 bolo každý mesiac navštevovaných 22 rodín, ktoré mali deti s poruchami sluchu. V roku 2014 dostáva až 34 rodín pomoc z programu Mobilný pedagóg.

V roku 2013 bol v rámci programu Mobilný pedagóg uskutočnený aj kurz posunkového jazyka pre rodiny, ktoré majú dieťa s poruchou sluchu. Vďaka tejto aktivite si rodičia môžu fundovanejšie vybrať, či chcú dieťa učiť rozprávať alebo ho naučia posunkový jazyk, prípadne si zvolia kombináciu oboch.

V roku 2014 sa v Tatrách uskutočnilo prvé stretnutie takýchto rodín s mobilnými pedagogičkami. Rodiny mali prvýkrát v živote možnosť lepšie sa spoznať nielen s odborníkmi, ale aj s inými podobnými rodinami a vzájomne si vymeniť skúsenosti.

Výsledky, dopad, prínos projektu pre spoločnosť

Vo všetkých rodinách, ktoré mobilné pedagogičky navštevujú, je jednoznačne pozorovateľný progresívny vývoj dieťaťa. Každému dieťaťu sa zlepšila hrubá aj jemná motorika. Zlepšila sa pozornosť a spolupráca dieťaťa. Je badať progres aj v oblasti očného kontaktu a záujmu o zrkové podnety. Pokrok u detí nastal aj v oblasti reakcie na zvuk a reakcie na reč. Komunikačné schopnosti dieťaťa počas jeho účasti na programe Mobilný pedagóg sa zlepšili, či už v oblasti úrovni porozumenia reči, ako aj v kvalite porozumenia reči.

Deti, ktoré sú zapojené do programu Mobilný pedagóg, majú väčšiu šancu byť v budúcnosti integrované do normálnych (klasických) školských zariadení. Majú taktiež lepšie predpoklady porozumieť učivu v školách, ako aj lepšie predpoklady začleniť sa do kolektívu sluchovo zdravých detí. V konečnom dôsledku takéto deti po ukončení štúdia majú oveľa väčšiu šancu plnohodnotne sa uplatniť na trhu práce a byť tak spoločensky a pracovne aktívnym človekom, ktorý vytvára hodnoty pre svoju rodinu i spoločnosť.

Spoločenská návratnosť investície / asignácie dane

Príspevok z asignácie dane vo výške **43.087, 39 eur** tvoril základnú investíciu na riešenie tohto projektu v roku 2013. V roku 2014 je na tento projekt vyčlenených **40.000 eur**. Firemní partneri mohli podporiť rozbehnutý projekt doplnkovým darom **15.000 eur**. V prospech projektu bolo zatiaľ odpracovaných približne **1 300 dobrovoľníckych hodín**. Vďaka asignácii dane môžeme už v zárodku napomáhať riešiť problém integrácie nepočujúcich. Inak by štát neskôr ako dôsledok neriešenia problému musel vynaložiť približne [250eur (celkové približné náklady štátu na 1 nezamestnaného Nepočujúceho človeka) x 12 (mesiacov v roku) x 30 (priemerný počet rokov, kedy by mohol daný človek pracovať) x 30 (odhadovaný počet detí, ktoré by sa v dospelosti kvôli poruche sluchu nezamestnali, ak by neboli v programe Mobilný pedagóg)] **2.700.000 eur** v rámci sociálneho systému.

Hľadáme ďalší zmysel – PRE PODNIKANIE (pomoc nepočujúcim podnikateľom)



Firemné 2 % dane: Nepočujúca podnikateľka Katka Majeríková z Banskej Bystrice získala podporu a know-how v programe „Hľadáme ďalší zmysel – PRE PODNIKANIE“, vďaka čomu úspešne podniká

Tematická oblasť: podpora vzdelávania, poskytovanie sociálnej pomoci, podpora zdravia

Cieľová skupina: ľudia so sluchovým postihnutím vo veku od 18 do 55 rokov

Región: celé Slovensko

Investovaná suma z asignácie dane právnických osôb:

2008 – 2013: 286.046 eur

2014: 80 000 eur

Spoločenský problém

Nepočujúci na Slovensku čelia veľmi obmedzenému prístupu k informáciám z dôvodu ich neschopnosti čítať s porozumením. S tým súvisia aj ťažkosti nájdania si a udržania tradičného typu zamestnania. Dospelí nepočujúci majú taktiež obmedzené možnosti vzdelávania sa. Projekt „Hľadáme ďalší zmysel – PRE PODNIKANIE“ umožňuje nepočujúcemu jednotlivcovi, aby sa stal sebestačným. V rámci neho poskytujeme záujemcom z radov nepočujúcich základné školenia zamerané na začatie vlastného podnikania, ktoré sú tlmočené do posunkového jazyka. Školenia sa zameriavajú na to, ako začať a prevádzkovať vlastné podnikanie. Nepočujúcim dospelým, ktorí absolvujú tieto školenia a obhája svoj biznis plán, poskytujeme „start-up kapitál“. Taktiež im ponúkame trvalú podporu pri podnikaní prostredníctvom pomoci od mentorov. Projekt pomáha s integráciou nepočujúcich do komunity, umožňuje im stať sa sociálne a ekonomicky aktívnymi účastníkmi v spoločnosti, pomáha im zlepšiť ich zručnosti a zvyšuje kvalitu ich života.

Zrealizované aktivity

Projekt „Hľadáme ďalší zmysel – PRE PODNIKANIE“ sa začal v roku 2008 s prvou skupinou 12 nepočujúcich dospelých. Projekt bol zahájený vďaka spolupráci Nadácie Pontis a Slovak Telekomu (predtým T-Mobile). Vďaka tejto spolupráci vznikol Nadačný fond Telekom pri Nadácii Pontis. Ten navrhol program šitý na mieru špecifikám komunikačných potrieb nepočujúcich. Účastníci prešli týždenným školením, ktoré je certifikované ministerstvom školstva. Od roku 2008 už prebieha siedmy ročník programu a záujem zo strany nepočujúcich o účasť sa každoročne zvyšuje.

Obsah tréningov pre budúcich nepočujúcich podnikateľov sa stále zlepšuje a využíva spätnú väzbu a skúsenosti predchádzajúcich účastníkov, ktorí sa medzičasom postavili na vlastné nohy a začali podnikáť. Na základe takejto spätnej väzby ponúkame od roku 2014 nepočujúcim podnikateľom aj bezplatnú pomoc od mentorov počas prvých 9 mesiacov ich podnikania. Mentori budú pomáhať začínajúcim podnikateľom pri vypracovávaní podnikateľského plánu, jeho obhajobe a následnej realizácii.

Výsledky, dopad, prínos projektu pre spoločnosť

Počas fungovania programu od roku 2008 bolo podporených 48 nepočujúcich podnikateľov. Do dnešného dňa približne 50% malých podnikov, ktoré sú vlastnené nepočujúcimi, je stále úspešne spustených. Jeden z najúspešnejších nepočujúcich podnikateľov, ktorý prešiel našim programom, prevádzkuje rýchle občerstvenie s názvom Deaf Kebab. V súčasnosti má otvorené 4 franšízy v rôznych mestách na Slovensku a zamestnáva viac ako 10 pracovníkov, z ktorých časť tvoria aj nepočujúci. Ďalší nepočujúci podnikatelia pôsobia vďaka našej podpore v rôznych oblastiach, ako napríklad: maliarske práce, administratívne služby, poradenstvo a polygrafia, virtuálne prehliadky, výroba a montáž brán a mnohé iné. Tiež sme podporili nepočujúceho podnikateľa, ktorý je šije a opravuje padáky na paragliding pre českú spoločnosť ako jediná osoba na Slovensku. Tieto a ďalšie úspechy vyvolali pozornosť médií, čo veľmi pomohlo pri zvyšovaní povedomia o problematike nepočujúcich ľudí v krajine. Bola vytvorená webová stránka s profilmi všetkých nepočujúcich podnikateľov, ktorú pravidelne aktualizujeme. Tento rok predpokladáme prijatie viac ako 20 ďalších účastníkov programu.

Spoločenská návratnosť investície / asignácie dane

Príspevok z asignácie dane vo výške **286.046 eur** tvoril základnú investíciu na riešenie tohto projektu počas posledných piatich rokov trvania projektu. V tomto roku je na daný program vyčlenených **80.000 eur**. Vďaka tomuto príspevku mohol byť rozbehnutý projekt, na ktorý ďalší partneri venovali približne **40.000 eur**. V rámci projektu bolo odpracovaných približne 3 120 dobrovoľníckych hodín.

Vďaka asignácii dane štát nemusel vynakladať približne (24 podnikateľov * 5 rokov * 3000 eur eur) **36.000 eur/ročne** na riešenie problému nezamestnaných nepočujúcich. Na konkrétnom príklade môžeme uviesť najúspešnejšieho podnikateľa Paľa Šarinu, ktorý v súčasnosti zamestnáva 10 ľudí. Tým ušetril štátu náklady na vyplácanie dávok v nezamestnanosti pre 10 ľudí, ako aj náklady na ich znovu zamestnanie. Za rok tak ušetrí štátu približne **54.000 eur**.

Ak by sa vďaka asignácii dane neriešil problém zlepšenia zamestnateľnosti ľudí so sluchovým postihnutím, štát by ako dôsledok neriešenia problému musel vynaložiť približne **3.000 eur** ročne na každého nezamestnaného Nepočujúceho v rámci sociálneho systému.

Ekoobec (environmentálne riešenia v obciach)



Firemné 2 % dane: Cyklotrasy v Michalovciach odľahčujú autodopravu a prispievajú k menšej záťaži pre životné prostredie.

Tematická oblasť: ochrana a tvorba životného prostredia, podpora zdravia, organizovanie dobrovoľníctva

Cieľová skupina: všeobecná verejnosť, rodina, deti, mládež, seniori, sociálne znevýhodnení

Región: celé Slovensko

Investovaná suma z asignácie dane právnických osôb:

2014 ... 71.270 eur

Spoločenský problém

Vysoká spotreba energií v budovách verejných inštitúcií, prašnosť, hluk a znížená bezpečnosť komunikácií zaťažených dopravou, zaťažovanie životného prostredia netriedeným odpadom, energeticky neefektívne osvetlenie vo verejných priestranstvách, absencia zelených a oddychových zón pre obyvateľov a návštevníkov obcí.

Zrealizované aktivity

Nadačný fond Slovenských elektrární v Nadácii Pontis podporil v programe Ekoobec spolu 11 obcí vo viacerých regiónoch Slovenska. Obce si vďaka projektom realizujú rôzne opatrenia ekologického charakteru, ako sú zlepšovanie energetickej efektívnosti budov a infraštruktúry, alternatívna doprava a podpora obnoviteľných zdrojov energie.

Štyri obce rekonštruujú budovy slúžiace obyvateľom (zdravotné stredisko, obecný úrad, základná škola, materská škola a pod.). Projekty sú zamerané na výmenu okien a dverí, zateplenie striech a inštaláciu energeticky efektívnejšieho vykurovacieho systému. Napr. v budove miestnej ZŠ s MŠ v Dubovanoch prebehne v krátkom čase inštalácia nového a energeticky efektívnejšieho vykurovacieho systému, čím sa dosiahne úspora plynu v objeme 4011 Nm³ za rok. Súčasťou projektu je vybudovanie funkčného modelu zberného dvora (zberné nádoby na triedený zber a kompostéry) v školskej záhrade.

Ďalšie štyri obce revitalizujú zeleň, vysádzajú stromy a rastliny na verejných priestranstvách. V obci Madunice vyrastú stromy v centre a na verejných priestranstvách pri komunikáciách extrémne zaťažených dopravou v celkovej dĺžke 640 m, čo prispeje k ochrane obyvateľstva pred exhalátmi. Výsadbou živého plotu od cesty sa dosiahne tiež zníženie hlučnosti, prašnosti a nehodovosti. Prípravu, výsadbu, údržbu a starostlivosť vykonajú členovia dobrovoľníckych organizácií a deti ZŠ.

Nováky patria k mestám so značne znečisteným ovzduším. Mesto sa snaží o zlepšenie životného prostredia, a preto z podpory revitalizujú park pri rieke Nitra, v ktorom vysadia nové stromy a bude slúžiť miestnym obyvateľom.

V Bystričanoch je jednou z aktivít, ktoré sa realizujú vďaka 2 % dane, zachytávanie dažďovej vody do podzemnej nádrže, čím sa zníži energetické zaťaženie a ekonomické náklady na tvorbu ľadu v zimných mesiacoch na hokejovom štadióne a v letných mesiacoch na závlahu školského políčka a okrasnej záhrady v školskom areáli.

Vo Veľkých Kostoľanoch sa začne triedenie zberu pomocou kompostovania bioodpadu, ktorý budú môcť využívať ľudia vo svojich záhradách. V obci z podpory plánujú z lacných latiek z miestnej pily vyrobiť drevené kompostéry (cca 380 ks), ktoré budú súčasťou rodinných domov a základnej školy. Na ich zhotovení sa budú podieľať dobrovoľníci.

V Michalovciach pokračujú vo vytváraní nových cyklotrás, ktoré odľahčujú dopravu, integrujú cyklistov, zviditeľňujú ich pohyb a prispievajú tak k bezpečnosti cestnej premávky. Trasa zahŕňa mestský okruh, ktorý je z dopravného hľadiska charakterizovaný veľkou premávkou najmä v čase rannej a poobedňajšej špičky. Vybudovaním tejto trasy dôjde k výraznému zlepšeniu dopravnej situácie.

Výsledky, dopad, prínos projektu pre spoločnosť

Podporené obce realizujú koncepčné zámery „žité na mieru“ zamerané na udržateľnú, ekologickú a energeticky efektívnu architektúru, realizujú opatrenia na eliminovanie únikov energie z existujúcich budov, zazeleňovanie obce, výsadbu stromov, budovanie zelených parkov, separáciu domového odpadu, projekty kompostovísk a alternatívnych foriem dopravy miestnych obyvateľov. Environmentálne vzdelávanie obyvateľov obcí v kombinácii s ekonomickými stimulmi vedú k efektívnejšiemu triedeniu odpadov. Výmenou okien a rekonštrukciou striech na verejných budovách obcí sa dosiahne zamedzenie únikov energie, a tým i znížovanie emisií škodlivých látok do ovzdušia.

Celkovým prínosom týchto projektov je ochrana a starostlivosť o životné prostredie, znížovanie emisií uhlíkových plynov a šetrenie nákladov obcí, miest a verejných inštitúcií. Projekty prispievajú k budovaniu záujmu občanov o životné prostredie, aktivizujú ich a mobilizujú k dobrovoľníctvu a uvedomovaniu si individuálnej zodpovednosti za životné prostredie.

Spoločenská návratnosť investície / asignácie dane

Príspevok z asignácie dane vo výške **71.270,77 eur** tvoril základnú investíciu na riešenie týchto projektov. Vďaka tomuto príspevku boli rozbehnuté projekty, ktoré na svoju realizáciu potrebovali celkovú sumu **98.507,86 eur**. V predchádzajúcom prvom ročníku venoval Nadačný fond Slovenských elektrární na ekologické projekty obcí ďalších **100 000 eur z darov** a na projekty spolu so samofinancovaním obcí a inými darmi bola vynaložená suma 216 032,40 eur. V roku 2012 sa na projektoch podieľalo 118 aktívnych obyvateľov obcí a odpracovali spolu 1010 dobrovoľníckych hodín. Zapojením ďalších stoviek dobrovoľníkov v roku 2014 sú v prospech zlepšovania životného prostredia odpracované **tisíccky dobrovoľníckych hodín**.

Vďaka asignácii dane boli realizované projekty, ktoré prispeli k zníženiu emisií CO₂, k revitalizácii zelených zón, odľahčeniu cestnej premávky, k celkovému ozdraveniu životného prostredia a k ekologizácii aktivít, ktoré majú vplyv na životné prostredie. Projekty podnecujú záujem občanov o ochranu životného prostredia. Aj vďaka takýmto projektom spoločnosť v konečnom dôsledku šetrí na úsporách energií vo verejných budovách, obyvatelia žijú v príjemnejšom prostredí a Slovensko si plní svoje environmentálne záväzky.

Skills to Succeed (vzdelávanie znevýhodnených)



Firemné 2 % dane: Ľudia s duševnými poruchami môžu mať vlastnú prácu v chránenej kaviarni Zrnko.

Tematická oblasť: poskytovanie sociálnej pomoci, podpora vzdelávania, ochrana ľudských práv, podpora a rozvoj telesnej kultúry, zachovanie kultúrnych hodnôt

Cieľová skupina: zdravotne a sociálne znevýhodnení, deti a mládež, menšiny, seniori, dobrovoľníci, lídri, všeobecná verejnosť

Región: celé Slovensko

Investovaná suma z asignácie dane právnických osôb:

2010 - 2013: 75.103,47 eur (46 projektov)

2014: 21.467,38 eur (12 projektov - prebieha)

Spoločenský problém

Vyčleňovanie psychiatrických pacientov zo spoločnosti, izolácia nevidiacich a slabozrakých detí, nepriaznivá situácia drogovo závislých a prostitútok, detská obezita, nedostatočná osвета o autizme a potrebách autistických detí, problémy nepočujúcich, hendikepovaní stredoškóľáci a ich možnosti na vysokých školách, matky, ktoré na rodičovskej dovolenke vypadli z pracovného kolobehu, pracovná a sociálna integrácia občanov s ťažkým telesným postihnutím, ťažkosti s hľadaním práce absolventov VŠ, nedostatočný rozvoj detí a mladých s Asperbergovým syndrómom, problém bezdomovectva.

Zrealizované aktivity

Zdravotne znevýhodnení: 29 psychiatrickí klienti získali sociálne zručnosti, ktoré prispeli k ich adaptabilite a uplatneniu na trhu práce, 4 ženy a 1 dospelávajúce dievča s Downovým syndrómom nadobudli pracovné zručnosti v oblasti fyzioterapie (rôzne druhy masáží) a PC zručností, 23 nepočujúcich a 26 osôb s poruchou sluchu si rozšírilo

uplatnenie na pracovnom trhu, 22 detí a mladých ľudí s Aspergerovým syndrómom (AS) si rozšírili svoje sociálne zručnosti, 13 detí s autizmom si zlepšilo správanie a zvýšila sa ich sebadôvera a pocit užitočnosti, 10 zdravotne a sociálne znevýhodnených ľudí absolvovalo kurz hrnčiarstva, 50 zdravotne postihnutých klientov DSS absolvovalo fyzioterapeutické workshopy, 40 ľudí s mentálnym postihnutím získalo zručnosti prostredníctvom kurzu práce s keramikou, práce s počítačom a kurzu varenia, 33 detskí kardiologickí pacienti absolvovali tábor, kde si uvedomili vlastnú zodpovednosť, bolo vyškolených 100 dobrovoľníkov Linky detskej istoty

Drogovo závislí, bezdomovci, Rómovia: vybavenie občianskych preukazov pre 20 ľudí žijúcich na ulici a drogovu závislých; 45 ľudí bez domova sa zapojilo do pracovnej terapie - predaja Nota bene, 3 ťažko zdravotne postihnutí bezdomovci boli odborne vzdelaní pre prácu v chránenej dielni, 12 bezdomovcov vytvorilo úžitkovú záhradu, 9 pracovníkov bolo vyškolených na prácu s bezdomovcami; konal sa kurz remeselníckych zručností pre nezamestnaných Rómov v obci Jelka

Matky po materskej dovolenke: 60 žien z Ružomberka sa zúčastnilo tréningu „Ako začať podnikáť“, 60 rodičov na rodičovskej dovolenke si zvýšilo úroveň anglického jazyka, 53 žien na materskej dovolenke sa naučilo, ako sa uplatniť na trhu práce, 48 žien zlepšilo svoje IT zručnosti

Študenti: 17 vysokoškolákov má vďaka tréningu osobnostných zručností lepšiu šancu nájsť si prácu, 60 mladých získalo interpersonálne a lídrovské zručnosti, 15 študentov zo stredných škôl so zdravotným postihnutím získalo vedomosti a zručnosti o štúdiu na VŠ, 746 stredoškolákov sa naučilo orientovať v ponukách zahraničných študijných pobytov a zvýšilo si svoje ambície, takmer 900 mladých ľudí sa vďaka internetovej aplikácii naučilo podnikáť, 13 mladých nezamestnaných ľudí a 8 zdravotne postihnutých absolvovali animátorský kurz a kurz opatrovateľstva

Deti: 136 žiakov využíva nové počítačové učebne; 243 videí sa používa ako nový koncept vo vyučovaní, 6000 učiteľov získalo informácie o výučbe matematiky novou metódou, tzv. Khan Academy, podarilo sa zorganizovať 40 výtvarných workshopov pre 55 detí, 120 detí z detských domovov absolvovalo počas 2 rokov týždenný letný tábor

Výsledky, dopad, prínos projektu pre spoločnosť

- 2 % z dane pomohli zamestnať sa 27 ľuďom
 - našli si prácu: 2 mamičky po materskej dovolenke, 2 Rómovia, 4 ZŤP ľudia, 1 senior
 - začali podnikáť: 13 mamičiek po materskej dovolenke (fast food, detské jasle, galantéria...)
 - novovzniknuté miesta v chránených dielnach: 5 ZŤP občanov
 - 1 Róm začal študovať na učilišti
- lepšie pracovné uplatnenie a sociálna adaptabilita pre min. 250 zdravotne znevýhodnených ľudí (autistov, ľudí s Asperbergovým a Downovým syndrómom, nepočujúcich, psychiatrických pacientov, mentálne zaostalých, kardiologických pacientov)
- posun v riešení bezdomovectva, drogovu závislých a rómskej otázky pre min. 80 ľudí
- znovunadobúdanie pracovných zručností pre matky na materských dovolenkách pre min. 221 žien
- otváranie možností pracovného uplatnenia pre 1759 stredoškolákov a vysokoškolákov
- zlepšovanie kvality vzdelávania a pohybového vyžitia slovenských detí

Spoločenská návratnosť investície / asignácie dane

Príspevok z asignácia dane vo výške 75.103,47 eur tvoril základnú investíciu na riešenie tohto projektu. Vďaka zapojeniu 196 ľudí bolo odpracovaných 3.277 dobrovoľníckych hodín v prospech projektu (hodnota práce vykonanej zdarma je pri prepočte na priemerné náklady **20.415,71 eur**).

Ak by štát musel vyplácať len životné minimum 198 eur priamo zamestnaným 27 ľuďom a napr. len 100 ľuďom (z celkového počtu stoviek ľudí, ktorým program pomohol sa posunúť), ročne by ho to stálo viac než **301 tis. eur** ročne.

Naše Mesto (rozdviatie firemného dobrovoľníctva)



Firemné 2 % dane: Dobrovoľníci z firiem mohli skrášliť 420 miest v našom okolí či namaľovať 25 km plotov okolo škôl.

Tematická oblasť: organizovanie a sprostredkovanie dobrovoľníckej činnosti, ochrana a tvorba životného prostredia, zachovanie kultúrnych hodnôt, podpora vzdelávania, ochrana a podpora zdravia

Cieľová skupina: deti a mládež, seniori, ľudia so znevýhodnením, všeobecná verejnosť

Región: celé Slovensko

Investovaná suma z asignácie dane právnických osôb:

	Príjmy z 2 %	Príjmy mimo 2 %	Spolu
Naša Bratislava 2007	-	10 000,00 eur	10 000,00 eur
Naša Bratislava 2008	9 294,30 eur	13 286,40 eur	22 580,69 eur
Naše Košice 2008	8 298,48 eur	7 136,69 eur	15 435,17 eur
Naša Bratislava 2009	11 908,15 eur	25 924,00 eur	37 832,15 eur
Naša Žilina 2009	9 735,00 eur	3 000,00 eur	12 735,00 eur
Naša Bratislava 2010	10 125,00 eur	23 429,00 eur	33 554,00 eur
Naša Žilina 2010	10 000,00 eur	0,00 eur	10 000,00 eur
Naše Mesto 2011	23 239,07 eur	75 176,91 eur	98 415,98 eur
Naše Mesto 2012	48 852,25 eur	31 305,71 eur	80 157,96 eur
Naše Mesto 2013	39 699,22 eur	38 854,63 eur	78 553,85 eur
Spolu v eurách	171 151,47 eur	228 113,34 eur	399 264,81 eur
Spolu v %	43 %	57 %	100 %

Spoločenský problém

Slovenské mestá a ich obyvatelia i dlhé roky po páde komunizmu čelili zanedbanému prostrediu. Mestám chýbali prostriedky a kapacity na úpravu verejných priestranstiev, dvorov sídlisk, namaľovanie a údržbu ihrísk škôl či škôlok, opravu nebezpečných herných prvkov, starostlivosť o zeleň a výletné miesta, skrášlenie záhrad pre seniorov či chorých. Až v uplynulých rokoch sa tento stav viditeľne začal zlepšovať. Nemalou mierou k tomu prispelo i zapojenie tisícok dobrovoľníkov do zlepšovania ich okolia. Nadácii Pontis sa podarilo motivovať i viac než 100 firiem, aby aj ony

prevzali zodpovednosť za miesto, kde podnikajú. Firmy zapojili tisíce dobrovoľníkov z radov svojich zamestnancov a začali pomáhať nielen skrášľovať svoje okolie, ale i odovzdávať know-how pre verejno-prospešné účely a pomáhať spríjemňovať život deťom, chorým, slabým či starým, aby sa vo svojom meste cítili lepšie. Krátkodobá pomoc počas podujatia Naše Mesto vedie k neskoršiemu pravidelnému a dlhodobému zapájaniu sa občanov do pomoci svojej komunite.

Zrealizované aktivity

Manuálna pomoc: maľovanie plotov, lavičiek, preliezok, podchodov, kvetináčov; čistenie objektov vo verejnom priestore, vysádzanie kvetov; úprava zelených priestranstiev, odstraňovanie drevín, čistenie riek; pri hradoch a kultúrnych pamiatkach: pomoc pri obnove, archeologickom výskume a záchrane pamiatok

Pomoc hlavou: preklady textov na webovej stránke, výročných správ, projektových textov, tréningy a workshopy: mäkké zručnosti, MS Office, IT pomoc: zosieťovanie počítačov, aktualizácia databáz, prepis inventáru; tematické prednášky a besedy pre deti, žiakov a študentov, napr. o precestovaných krajinách, šetrení energií, ochrane a bezpečnosti na internete, či praktickej príprave na pracovný pohovor

Sociálna pomoc: možnosť vziať klientov sociálnych zariadení na prechádzku do lesoparku, na výlet na opekačku, k vode, či do mesta na kávu alebo do cukrárne; v prípade útlukov pre psíkov je obľúbenou aktivitou venčenie; aktívne trávenie času s imobilnými klientmi – rozhovory a čítanie; pomoc pri organizácii športového či kultúrneho podujatia; darovanie krvi

Výsledky, dopad, prínos projektu pre spoločnosť

- **7 ročníkov** podujatia firemného dobrovoľníctva
- **13 zapojených miest**
- viac ako **100 zapojených firiem**, ktoré umožnili svojim zamestnancom podieľať sa na rozvoji komunity
- **20 400 firemných dobrovoľníkov**, ale aj dobrovoľníkov z radov verejnosti
- viac ako **500 mimovládnych neziskových organizácií**, mestských organizácií, občianskych iniciatív, ktoré navrhli aktivity pre dobrovoľníkov
- **83 242,36 eur udelených vo forme grantov** pre neziskovky na zakúpenie pomôcok pre dobrovoľníkov
- **420 vyčistených miest**, dvorov, parkov, záhrad, bezpečnejších školských a detských, či dopravných ihrísk
- **2 000 vysadených stromov**, kríkov, okrasných rastlín
- **12 skrášlených hradných zručanín**
- **25 km namaľovaných plotov** okolo škôl a škôlok
- **800 lavičiek** opravených a namaľovaných
- **10 priestorov útlukov** zrevitalizovaných
- **700 pracovníkov neziskových organizácií**, škôl, škôlok, či domovov sociálnych služieb, ktorí si doplnili zručnosti v oblasti komunikácie, legislatívny či ľudských zdrojov
- **1 400 klientov neziskových organizácií**, ktorí vďaka dobrovoľníkom išli na výlet, prechádzku, do kostola či sa zapojili do športového podujatia

Spoločenská návratnosť investície / asignácie dane

Príspevok z asignácie dane vo výške 171.151,47 eur (43,97 % z celkových príjmov projektu) tvoril základnú investíciu na riešenie tohto projektu. Vďaka tomuto príspevku mohol byť rozbehnutý projekt, na ktorý ďalší partneri venovali **218.113,34 eur** (56,03 % z celkových príjmov projektu). Vďaka **zapojeniu 20 400 ľudí** bolo odpracovaných **78 744 dobrovoľníckych hodín** v prospech projektu (**hodnota práce** vykonanej zdarma je pri prepočte na priemernú mzdu **247.711 eur**). Ak by sa vďaka asignácii dane neriešil problém skvalitňovania verejných priestranstiev, revitalizácie školských dvorov a detských ihrísk, obnovy kultúrnych pamiatok, ale aj vzdelávania pracovníkov v neziskovom sektore či podpory pri starostlivosti o znevýhodnené skupiny, **štát by** ako dôsledok neriešenia problému **musel vynaložiť 389 264,81 eur** v rámci štátneho rozpočtu.

Komunitné záhrady (aktivizácia občanov pre svoje okolie)



Firemné 2 % dane: V Žiline zmenili skupiny susedov osem neudržiavaných priestorov na komunitné záhrady.

Tematická oblasť: ochrana a tvorba životného prostredia, podpora dobrovoľníctva

Cieľová skupina: deti a mládež, seniori, dobrovoľníci, rodina, všeobecná verejnosť

Región: žilinský

Investovaná suma z asignácie dane právnických osôb:

2012 – 2013: 45.131 eur

Spoločenský problém

Na sídliskách miest sú stovky nevyužívaných vnútroblokov či nevzhľadných opustených priestorov medzi obytnými domami. Spustený vzhľad a anonymita okolia prispieva k zvýšeniu kriminality. Obyvatelia sa o ne nestarajú, lebo to považujú za úlohu mesta, ale mesto zo svojho rozpočtu nemá prostriedky na hlbšiu úpravu všetkých plôch. Navyše, ak sú aj niektoré verejné priestranstvá zrevitalizované, keďže sú verejným majetkom, častokrát sú objektom vandalizmu. Myšlienka komunitných záhrad vychádza z predpokladu, že upravený a udržiavaný priestor, ktorý vychádza z potrieb spontánne vytvorenej komunity ľudí, ktorí tento priestor považujú za svoj a podľa toho sa oň i starajú, bude dlhodobejšie udržateľný ako revitalizovaný priestor bez zaangažovania samotných obyvateľov. Skúsenosti zo zahraničia tento predpoklad potvrdzujú a dokazujú, že ak mesto ústretovo prenajme nevzhľadné sídliskové priestranstvá konkrétnym blízkym susedským komunitám, ktoré za ne majú zodpovednosť a zároveň ich môžu využívať sčasti i na súkromné účely, tie ich dokážu rýchlo premeniť na krásne a udržiavané záhrady, parky či ihriská. Mesto tým zároveň šetrí náklady na údržbu.

Zrealizované aktivity

Na ôsmych miestach v Žiline sa realizovalo niekoľko krokov, ktoré viedli k vybudovaniu ôsmich komunitných záhrad.

- Tréning koordinátorov miestnych komunitných záhrad – na tréningu sa naučili ako naplánovať, pripraviť a viesť verejné stretnutia
- Úvodný tréning pre miestne komunity – realizátori komunitných záhrad získali zručnosti ako plánovať komunitné záhrady.
- Príprava I. plánovacieho stretnutia - realizátori komunitných záhrad pripravili I. plánovacie stretnutie, oslovili verejnosť o zámere vybudovať komunitnú záhradu.
- I. plánovacie stretnutie – zainteresovaní obyvatelia lokality diskutovali návrhy na úpravu komunitnej záhrady.
- II. plánovacie stretnutie – obyvatelia prediskutovali návrh architekta, ktorý bol dopracovaný do finálnej podoby funkčného využitia priestoru.
- Realizácia naplánovaných návrhov – obyvatelia svojpomocne zrealizovali 2–3 dobrovoľnícke dni, na ktorých budovali svoje komunitné záhrady.

Výsledky, dopad, prínos projektu pre spoločnosť

Vďaka 2 % z dane vzniklo osem komunitných záhrad, ktoré využíva priamo 600 obyvateľov žilinských sídlisk. Vybudovanie komunitných záhrad podnietilo vznik zdravých a aktívnych susedských skupín. Skupiny susedov, ktorí si upravili nepoužívaný park, sa striedajú v kosení tráv a zbieraní odpadkov v okolí. Na iných komunitných záhradách vytvorili obyvatelia miesto s možnosťou pestovania zeleniny. Vďaka záujmu susedov o svoje okolie boli oslovení aj poslanci, aby zabezpečili častejšie policajné hliadky v mieste, kde sa stretávajú vandali.

Komunitné záhrady ponúkajú ľuďom nové možnosti využitia verejných priestranstiev. Upravené a krajšie verejné priestranstvá pomáhajú k lepšiemu bývaniu a ľuďom poskytujú možnosť dopestovať si vlastnú zeleninu. Komunitné záhrady umožňujú susedom sa lepšie spoznať a deťom dávajú nové priestory, kde sa môžu bezpečne hrať. Pomáhajú budovať zdravú komunitu a znižujú kriminalitu tým, že sa ľudia v komunite viac poznajú a zaujímajú o prostredie, v ktorom žijú. Zároveň sú otvorené aj ostatným aj vďaka tomu, že obyvatelia organizujú minimálne raz do roka zaujímavé akcie v podobe spoločných posedení, blších trhov, piknikov alebo organizovaním menších koncertov.

Spoločenská návratnosť investície / asignácie dane

Príspevok z asignácie dane vo výške 45.131 eur tvoril základnú investíciu na riešenie tohto projektu.

Vďaka zapojeniu 145 ľudí bolo v úvode projektu odpracovaných 755 dobrovoľníckych hodín (hodnota práce vykonanej zdarma je pri prepočte na priemerné náklady je **4.703 eur**). Aj po vybudovaní komunitných záhrad sa obyvatelia starajú o priestor a venujú mu ďalšie stovky dobrovoľníckych hodín, čím sa znižujú náklady na údržbu a zabezpečuje sa tým udržateľnosť daného priestoru.

Vďaka asignácii dane sa podarilo vybudovať komunitné záhrady, na ktorých sa znížil počet výjazdov polície. Samotní obyvatelia sa starajú o svoje okolie a zabezpečujú si poriadok.

Ak by vďaka asignácii dane neboli vybudované komunitné záhrady, mesto by vynaložilo najmenej raz toľko financií na revitalizáciu a udržiavanie vybraných verejných priestorov za dva roky. Pri údržbe ôsmich komunitných záhrad iba 4 krát za rok, ktoré majú v priemere 1250 metrov štvorcových a pri sadzbe 0,050 eur za meter štvorcový na údržbu zelene vychádza cena nákladov 4.000 eur za dva roky. To sú náklady, ktoré dokázalo mesto ušetriť iba na ôsmich miestach zo stoviek, ktoré sa v meste nachádzajú.

Srdce pre deti (pomoc rodinám s deťmi v núdzi)



Firemné 2 % dane: Pomáhajú spoluhradiť náklady programu, ktorý mobilizuje darcov a zatiaľ pomohol 8 tisíc deťom a rodinám v najťažších životných situáciách.

Tematická oblasť: ochrana a podpora zdravia, poskytovanie sociálnej pomoci, podpora športu detí, mládeže a zdravotne postihnutých občanov, podpora vzdelávania

Cieľová skupina: rodiny s neplnoletými deťmi, ktoré trpia zdravotným alebo sociálnym znevýhodnením, prípadne sa nachádzajú v krízových situáciách

Región: celé Slovensko

Investovaná suma z asignácie dane právnických osôb:

2011: 32.338 eur

2012: 15.955,55 eur

2013: 26.267,05 eur

Spolu: 74.560,60 eur

Spoločenský problém

Ak dieťaťko postihne downov syndróm, autizmus, DMO, rakovina, iná diagnóza alebo ťažký úraz, znamená to obrovské utrpenie nielen preňho, ale i pre celú jeho rodinu. Okrem bolesti a stresu sa takáto rodina obvykle rýchlo dostane do finančných ťažkostí, keďže s dieťaťom musí často cestovať na vyšetrenia u obvodných i špecializovaných lekárov, absolvovať rôzne liečby a rehabilitačné pobyty, nakupovať množstvo liekov a výživových doplnkov, špeciálne sa vzdelávať, poskytovať dieťaťu neraz aj 24-hodinovú starostlivosť, bezbariérovosť a pod. Zdravotné poisťovne či úrady práce sociálnych vecí a rodiny pomáhajú hradiť len časť týchto nákladov.

Zrealizované aktivity

Charitatívna zbierka Srdce pre deti od roku 2011 doteraz pomáha ročne stovkám detí a ich rodinám, ktoré sa nachádzajú v najťažších životných situáciách. Hradí im napr. rehabilitačné pobyty, zdravotné pomôcky či kompenzuje

objektívne zvýšené výdaje. Podporuje tiež sociálne slabšie rodiny, najmä v témach dostupnosti vzdelávania či bývania. Okrem pomoci v jednotlivých prípadoch prispieva i na lepšiu starostlivosť o tisíce detí v našich detských nemocniciach či organizáciách pracujúcich s deťmi s ťažkými zdravotnými diagnózami, hendikepom alebo žijúcimi v kritických sociálnych podmienkach.

Program zlepšuje informovanosť i prevenciu publikovaním množstva novinových článkov a televíznych reportáží venujúcich sa témam rôznych ochorení a ich liečby, zlepšovania sociálnej situácie rodín s deťmi a pod. Srdce pre deti cez články v novinách, veľké televízne charitatívne galavečery, ale aj rôzne akcie pre deti mobilizuje verejnosť, aby pomáhala deťom okolo nás.

Výsledky, dopad, prínos projektu pre spoločnosť

Za tri ročníky (2011 – 2013) sme pomohli **više 8 tisíc deťom** zlepšiť ich život. Hlavná časť podpory sa týka konkrétnych detí a ich rodín. Napríklad:

- pomohli sme Margarétke Várkovej – dievčatku s nevyliečiteľnou chorobou „*motýlích krídel*“ kúpou špeciálnych bezbolestných náplastí na jej zraniteľnú kožu, v hodnote vyše 2.200 eur;
- rodine Prešinských s hendikepovaným Martinkom sme zmenili život zrekonštruovaním kúpeľne a privedením tečúcej vody a kanalizácie, v hodnote 5.000 eur. Dovtedy si vodu nosili v bandaskách a ohrievali ju v práčke;
- smrteľne chorý Martinko Kupec (s diagnózou Louis Barovej syndróm) mohol zažiť v kruhu svojich blízkych pobyty zamerané na spomaľovanie napredovania ťažkej choroby, v hodnote vyše 3.300 eur;
- Fabianovi Sekáčovi z Kovalova, chlapcovi s detskou mozgovou obrnou a Westovým syndrómom, sme kúpili špeciálnu chodúľku v hodnote vyše 2.100 eur, vďaka ktorej sa vie pohybovať bez asistencie rodičov;
- vyše 80 rodinám aktuálne (počas roku 2014) vyplácame priamu finančnú pomoc 50 eur mesačne po dobu jedného roka. 600 eur za rok im umožňuje dopriať svojim deťom veci pre mnohých úplne bežné, pri zvýšených výdavkoch a nízkych príjmoch však pre nich takmer nedosiahnuteľné.

Okrem toho i vďaka darcom v Srdci pre deti dnes môžu tisíce detí získať kvalitnejšiu operáciu, službu či rehabilitáciu priamo na Slovensku. Zdravotnícke zariadenia sme pomohli vybaviť špičkovou technikou, ako je napr. transportný inkubátor, diagnostický prístroj laboratórnej medicíny, ultrasonograf pediatrickej urológie, pediatrický anestéziologický prístroj s monitorom... Svoje služby mohli udržať alebo zlepšiť i zariadenia venujúce sa deťom s autizmom, downovým syndrómom, onkologickým pacientom, vrátane detského hospicu, ale i zariadenia pomáhajúce ohrozeným deťom „z ulice“ či týraným a osamelým matkám, deťom bez rodiny s ťažkými kombinovanými diagnózami odkázanými na 24 hod. starostlivosť, deťom v denných stacionároch a pod.

Spoločenská návratnosť investície / asignácie dane

Príspevok z asignácie dane firiem vo výške **74.560,60 eur** tvoril základnú investíciu na riešenie tohto charitatívneho projektu v rokoch 2011, 2012 a 2013. Okrem toho z vlastných darov venovali firemní partneri za tri ročníky spolu ďalších takmer **84.500 eur na režijné náklady** projektu a **više 600.000 eur na náklady troch zbierkových galavečero**v. Hodnota vyčleneného mediálneho priestoru (Nový Čas, Cas.sk, TV JOJ, Azet.sk) sa za tri ročníky pohybuje rádovo v desiatkach tisíc eur v každom realizovanom ročníku charitatívneho projektu Srdce pre deti. Navyše, zapojení advokáti pro bono odpracovali 80 dobrovoľníckych hodín v prospech projektu v hodnote 12.000,- eur (150,-eur/hod. v oblasti rodinného práva, zákonného zastupovania, darovacích zmlúv, ochrany osobných údajov, viacstranných dodávateľských zmlúv a pod.). Vďaka asignácii dane firiem a vstupom všetkých partnerov sa vo verejných zbierkach na pomoc deťom potom **vyzbieralo spolu takmer 1.720.000 eur** – do posledného centa určených na pomáhanie neplnoletým deťom po celom Slovensku. Vďaka asignácii dane štát nemusel vynaložiť **takmer 1 ¾ mil. eur** na riešenie problémov v zdravotníctve a sociálnom systéme a podarilo sa mobilizovať darcov – individuálne fyzické osoby ako aj právnické osoby.